

FORVALTNINGSPLAN GRÅGÅS

for Smøla kommune

Figur 1 Kilde: Pixabay

2023

SMØLA KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyret 28. april 2023, sak xx/xx

Forord

Bestanden av de ulike gåseartene har i Europa av ulike årsaker økt kraftig de siste tiåra; dette og i Norge, og da særlig i visse område langs norskekysten. Dette har ført til en økt konflikt med landbruksinteressene.

Gåsebestanden er i realiteten en fellesressurs eller et fellesproblem, alt etter hvordan en ser det. Og som vi deler med flere land, og vår forvaltning skal være i tråd med både nasjonale lover og regler og de pliktene Norge har påtatt seg gjennom internasjonale avtaler. Situasjonen for de mange gåseartene er til dels svært ulike med tanke på bestandsstørrelse, vernestatus, habitatpreferanser, skadepotensiale osv. For vår region er det særlig grågåsa som representerer et problem for landbruksdrifta, og som denne planen gjelder for.

Lengre sør i Europa har de landbruksmessige problemer med gjess i vinterhalvåret, mens vi her i Norge har et mer eller mindre stort problem fra tidlig vår til utpå høsten. Det har de senere årene vært etablert store verneområde for gåsa i t.d. Spania, og den storstilte grasproduksjonen fra et intensivt landbruk her har i tillegg og totalt sett gitt grunnlag for en veldig vekst i bestanden, som trekk nordover hit tidlig på våren. Grågåsa beiter her på grasavlingene og de gjødsle kulturbeita til gårdbrukerne. Skadene på avling har økt i takt med grågåsbestanden. Gjessene beiter stedvis ned eng og beite, og oppholdsområdene blir tilgrisa av ekskrementer. Dette resulterer i avlingstap, dårligere fôr kvalitet og problem med ensilering.

Dette har igjen ført til diverse søknader om spesifikke skadefellingsløyve fra flere gårdbrukere på grunn av at skadeomfanget skal ha økt betydelig. Men etter «Forskrift om felling av viltarter som gjør skade eller som vesentlig reduserer andre viltarters reproduksjon» skal det ikke gis skadefellingsløyve for å holde bestanden nede. Det er i retningslinjene til regelverket holde sterkt fram at «både de som utsettes for skade og de ulike myndighetsnivå som gir tillatelse legger til grunn at skadefelling bør unngås dersom andre løsninger kan redusere eller eliminere skadeproblemet.» I tillegg blir det krevd at skaden har ført til store økonomiske konsekvenser for gårdbrukeren. Denne forvaltningsplanen tar sikte på å kunne forebygge framfor å bøte på skade. Et alternativ til skadefellingsløyve er søknad om løyve til tidligere oppstart av jakta enn den ordinære jaktstarten, som er den 10. august. Det kan etter søknad, og på nærmere vilkår, gis løyve til jaktstart inntil 15 dager før ordinær oppstart, m.a.o. evt. jaktstart den 26. juli. Saksbehandlingen av dette spørsmålet er det Fylkesmannen som avgjør. Dette går fram av forskrift om jakt- og fangsttider av 21.01.2022 med retningslinjer. Et vilkår for slikt løyve er at kommunen har ei lokal forvaltningsplan.

En slik kommunal forvaltningsplan for gås skal i det minste ha:

- En beskrivelse av det aktuelle skadeproblemet med en nærmere beskrivelse av areal og produksjon som er utsatt for skade.
- En omtale av «friområde» og områdene hvor det kan drives jakt. Områda som en kan drive jakt skal som hovedprinsipp være aktivt drivet innmarks areal.
- Videre er det uttalt som klart ønskelig at grunneieren organiserer jakta og tilrettelegg for optimalisert uttak og slik at skadeomfanget blir minimalisert. Så langt som mulig bør det og legges til rette for salg av jaktkort.

Formålet med å starte jakta på grågås tidlig er

- Avgrense skadeomfanget på dyrka mark
- Regulere bestanden slik at jaktuttaket blir økt ved at jakt kan skje over en lengre periode før gjessene trekk sørover
- Å felle flere ikke-hekkende gjess

En forutsetning for å forskriftsfeste tidligere jaktstart er at det ikke blir drevet utstrakt skadefelling av grågås om våren.

Gjeldene bestemmelser

Internasjonale rammer:

- [Bonnkonvensjonen](#).
Avtale om beskyttelse av trekkende arter av ville fugler.
- [Vannfuglavltaen](#).
Regional avtale under Bonnkonvensjonen som omfatter vern av trekkende vannfugl.
- [Bernkonvensjonen](#).
Den europeiske naturvernkonvensjonen.
- [Ramsarkonvensjonen](#).
Vedtatte retningslinjer for vern av viktige våtmarksområder av internasjonal betydning.
- [Biodiversitetskonvensjonen](#).
Vedtatte retningslinjer om bevaring og bruk av biologisk mangfold.

Nasjonale rammer:

- [Naturmangfoldloven](#)
- [Viltloven](#)
- [Viltforskriften](#)
- [Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun](#) for jaktsesongene fra og med 1. april 2022 til og med 31. mars 2028

Lokale bestemmelser:

[Forskrift om jakttid og døgnregulering av jakt etter grågås i Haram, Sandøy, Aukra, Vestnes, Rauma, Halså, Smøla, Kristiansund og Surnadal kommuner, Møre og Romsdal](#)

Innledning

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å redusere grågåsbestanden, da spesielt i de områdene hvor grågåsa oppholder seg mest. Altså der hvor det drives god landbruksproduksjon med gras- og grønnsaksproduksjon. Bestandsreduksjon er nødvendig for å redusere beiteskader og avlingstap som har vært de senere årene til et nivå som er akseptabelt for de berørte gårdbrukerne i Smøla kommune. Samtidig skal en opprettholde en levedyktig og sunn bestand av grågås.

I de senere årene har problemer med beiting økt markant om våren og på sommeren på jordbruksarealene i kommunen, og da særlig på Frostadheia og Edøya. Det blir store beiteskader og forurensing av ekskrementer fra gjessene. Beiting skjer både på gjødsle og ugjødsle kulturbeite, samt åker og eng. Problemene er i hovedsak før hekking og på sommeren etter at ungene blir flyvedyktige.

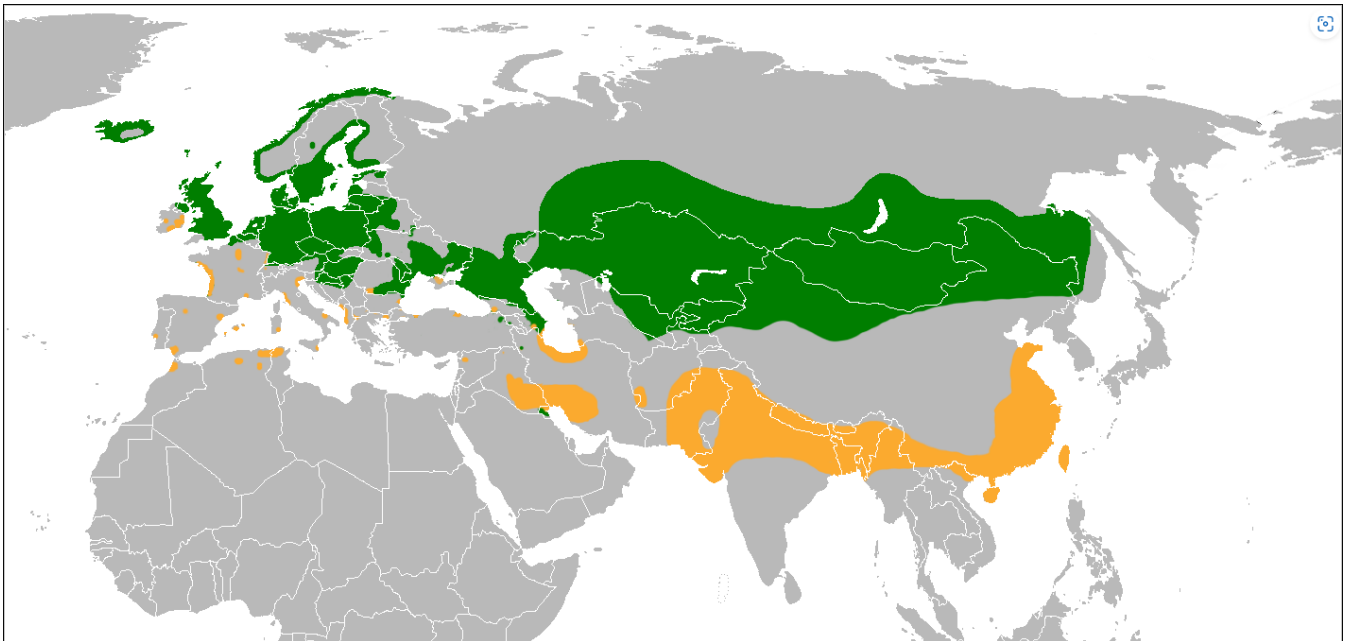
Grunnlagsmaterialet for forvaltningsplanen er stort sett tidligere søknader og klager på beiteskader og forurensing. Smøla kommune har også fått flere henvendelser fra private angående problemer med gjess i hage. Det er også blitt sett på flere forvaltningsplaner fra andre kommuner.

Grågås

Grågås (*Anser anser*) er i følge Wikipedia en kystbunden overflatebeitende sjøfugl og en våtmarkstilknyttet fugleart som tilhører gruppen med gjess. Arten regnes som en kortdistansetrekkefugl og er livskraftig.

Grågåsa deles gjerne inn i to underarter, en vestlig og en østlig. Den vestlige varianten av grågåsa blir cirka 76–89 cm lang; hanner veier rundt 2.6 – 4.5 kg og hunner rundt 2.1 – 3.9 kg. Den vestlige varianten har oransjefarget nebb og ei fjærdrakt som er grå med mørke spetter på øvre del av halsen og langs sidene. Spettene blir mørkere og større mot tuppen av vingefjærene, som er helt mørke. Fuglen har dessuten innslag av hvitt på undersiden av stjerten. Den østlige varianten skiller seg fra den vestlige gjennom å være blekere og med rosafarget nebb og øyeringer. Tidligere regnet man også norske, islandske og skotske grågjess som en egen underart, men en slik inndeling blir per i dag ikke akseptert. Allikevel kan det hende at denne populasjonen for framtiden kan regnes som en egen underart igjen, basert på morfologi, hekkebiologi og habitatvalg.

Wetlands International anslo i 2015 den globale populasjonen til omkring 1–1,1 millioner individer, hvorav 519 000 - 853 000 med tilhold i Europa. Dette tilsvarer 259 000 - 427 000 par. I Norge har hekkebestanden økt jevnt siden 1990-tallet, da den ble anslått til omkring 7 000 - 10 000 hekkende par. I 2017 ble hekkebestanden anslått til cirka 20 000 - 25 500 par.

Figur 2 Kilde: Wikipedia

I Norge hekker hovedsakelig langs kysten, på gress- og lyngkledde holmer og øyer, fra Oslofjorden til Porsangerfjorden. I senere år har man også oftere og oftere registrert hekkende grågås på det indre Østlandet. I 2007 hekket det noen grågåspar på noen småøyer ovenfor og nedenfor Hønefossen, midt i byen Hønefoss i Ringerike kommune, der Begnaelva og Randselva møtes og danner Storelva. Antallet hekkende par i Hønefoss og på Ringerike har siden vært økende hvert år. Hekkingen på Østlandet kan ha sammenheng med utsetting av fugl i indre Oslofjord fra 1960-tallet og framover. Tidligere hekket nemlig grågåsa bare fra Rogaland og nordover.

Grågjess er vegetarianere. De eter gress, røtter, blader, stengler, frø, frukt og spirer av et stort utvalg av planter, komplettert om vinteren med korn, poteter og andre grønnsaker. I hekketiden ligger matkilden sjelden mer enn 5 km fra reirplassene.

Arten foretrekker åpne vannrike habitat, ofte omgitt av rik kantvegetasjon og/eller gressrike områder, mens fuglene gjerne overvintrer i jordbruksområder i åpent landskap eller i våtmarksområder, langs innsjøer og laguner ved kysten. I Mongolia hekker arten opp mot 2 300 moh.

Grågåsa er en trekkfugl, skjønt noen nordskotske hekkere og visse andre populasjoner i Nordvest-Europa kan være standfugler. Under trekket vår og høst er det kjent at grågjess kan «haike» med andre gjess, eksempelvis kortnebbgås på vei mot hekkeplassene på Svalbard. Alt i februar begynner grågåsa trekket nordover fra

overvintringsplassene, og mange har overvintret fra Danmark og sørover langs kysten ned til Frankrike.

Når gjess trekker flyr de i en karakteristisk V-formasjon (også kalt plogformasjon). Formasjonsflukt sparer fuglene for energi under trekket, gjennom at påfølgende fugler surfer på trykkbølgen som dannes av fuglene foran seg. Siden det er mest energikrevende å fly først, bytter fuglene på denne oppgaven. Gamle og unge individer fra årets kull flyr imidlertid sjelden først i formasjonene.

Figur 3 Kilde: Pixabay

På høstparten samler grågjessene seg i mindre flokker, typisk 10 - 30 fugler, for å forberede trekket sørover. Når trekket begynner kan mindre flokker forene seg med andre tilsvarende flokker, par og enkeltindivider og bli til ganske store flokker. I Norge begynner gjerne disse flokkene å danne seg alt tidlig i august.

Hekkingen tar til i mars - april i det kontinentale Europa og på Island, og eggleggingen begynner gjerne sent i april og toppe seg i midten av mai. Dette varierer imidlertid noe, avhengig av utbredelsen. Arten hekker i løse kolonier nær tilgangen på mat. Hunnen bygger et grunt rede av strå og gress direkte på bakken, som hun fører med dun. Redet, som gjemmes i vegetasjonen, er typisk cirka 13 - 60 cm høyt, med en utvendig diameter rundt 80 - 110 cm og en dybde på cirka 5 - 15 cm. Hun legger normal 4 - 6 egg med ett døgn's intervall. Inkubasjonen tar cirka 27 - 28 dager og utføres i sin helhet av hunnen. Klekkingen skjer synkront og kyllingene er reirflykttere, som raskt forlater redet og følger med foreldrene. Avkommet blir flygedyktige etter cirka 50 - 60 dager. Familien holder deretter sammen til fram til vinteren. Kilde: Wikipedia (.no)

Figur 4 Kilde: Pixabay

Problemstillinger

Grågåsa er et naturlig element i Smøla kommune, og skal også være en del av det i fremtiden. En har sett i flere år at bestanden og beiteskader er økende, samt at grågåsa også trekker mer inn i bebodde områder. De første individene av grågås kommer i slutten av februar/begynnelsen av mars og egglegging skjer normalt i april. Gåsa legger mellom 4-7 egg og disse klekkes etter 27-29 døgn (begynnelsen av mai). Ungene blir normalt levedyktige i sin 10. leveuke.

En ser også flere og flere gjess overvintrer, og siden de kommer tidligere så begynner de å beite langt tidligere enn før. Dermed blir beitesesongen lengre og skadeomfanget større. Hekking skjer i hovedsak på holmer og langs vann, da ungene søker vann etter klekking. En ser også hekking skjer i plantefelt, gran og furu, gjerne i skjul under trær. Dette kan ha sammenheng med stor bestand av ørn her på Smøla.

Det er tidligjakt i Smøla kommune, hvor jakt starter på innmark i bestemte tidsrom fra 28 juli. En ser at ved ordinær jaktstart 10 august er en stor del av den lokale hekkende bestanden allerede borte. Hvor mange individer som blir tatt ut ved jakt har en pr i dag ikke oversikt over.

Skadene som oppstår er nedbeiting av gras som er tiltenkt beiting og høsting for produksjonsdyrene på gårdsbrukene i kommunen, og når gjessene beiter i store flokker blir det mye avføring på jordbruksarealene. På noen arealer er nedbeitingen så stor at det ikke blir avling overhodet. En ser også problemer med forurensing av ekskrementer i hager og uteareal for barnehager der hvor gåsa ferdes. Skremmetiltak som er gjennomført av ulike slag viser kun kort tids effekt, og er tidkrevende å gjennomføre for å større effekt.

Smøla kommune har pr. i dag ikke tilstrekkelig faktagrunnlag eller kompetanse eller ressurser til å fastsette et spesifikt tall/prosent for den ønska bestandsreduksjonen, men det er uansett liten tvil om at bestanden bør reduseres med hensyn til landbruksnæringen men også samfunnsmessig med tanke på forurensing. Dette skal ikke være i strid med prinsippene i naturmangfoldloven eller annet regelverk. Bestanden bør følges med i perioden hvor planen er gjeldende og det bør i samarbeid med de ulike interesseorganisasjonene, landbruksnæringen og myndighet se på bestandsforhold og uttak i jaktperioden.

Mål og aktuelle tiltak

Rammer for forvaltning av grågås

Aktuelle tiltak knyttet til forvaltning av grågås må vurderes etter nasjonalt lov- og regelverk, blant annet naturmangfoldloven og viltloven med forskrifter og annet regelverk. I tillegg må en også ta hensyn til den internasjonale forvaltningsplanen.

Jakttiden for grågås er gitt i forskrift om jakt- og fangsttider samt sankning av egg og dun for jaktseasonen, og er satt til 10 august – 23 desember. Etter det vi vet har jaktperioden vært den samme i en årrekke. Smøla kommune har også forskriftsmessig tidligjakt hvor det kan gjennomføres jakt på innmark i oppgitte tidsrom og datoer. Tidligjakt er fra 26. juli.

Overordnet mål med tiltak er å redusere og holde bestanden av grågås på et akseptabelt nivå for både landbruksnæringen og samfunnsmessige forhold.

Eggsanking

Mål:	Tiltak:
Redusere og holde bestanden nede på et ønsket nivå.	Få mer interesse for denne tiltaksformen og eventuelt organisere en kort periode hvor man er ute å sanker egg uten at man forstyrrer fuglene i stor grad. Kan på sikt gi en god effekt på å holde bestanden på et ønsket nivå.

Eggsanking og punktering av egg kan være et effektivt bestandsregulerende tiltak. Forskrift om jakt- og fangsttider gir grunneier eller bruker tillatelse til å sanke egg fra grågåsa til og med 15 april. Videre gir forskriften rom for at Statsforvalteren kan gi tillatelse til utvidet eggsankingsperiode for de som har en lokal, godkjent forvaltningsplan for grågås. Når det gjelder punktering av egg, blir det krevd særlig tillatelse fra Miljødirektoratet eller statsforvalteren. Dette er og et effektivt bestandsregulerende tiltak. Foreløpig har en ikke vurdert en slik søknad, og det vil være naturlig å prøve ut løsningen med eggsanking og punktering i den ordinære tidsperioden først. Store deler av Smøla er vernet, og i disse områdene er det ikke tillatt med verken eggsanking eller punktering uten tillatelse fra Statsforvalteren.

Skremming

Mål:	Tiltak:
Endre adferd til grågåsa slik at den ikke oppholder seg på uønskete områder som for eksempel dyrket mark.	Utprøving av nye metoder som for eksempel å bygge permanente skur ved de arealene som er hardest rammet og gjennomføre aktivitet med jevne mellomrom slik at grågåsa erfarer at det er et utrygt område å oppholde seg på.

Figur 5 Kilde: Pixabay

Gjennomføring og utprøving av tiltak som tidligere har vært effektive. Skremmetiltak kan være mye forskjellig, som f.eks. manuell skremming av fuglene med eller uten hund, lydkanoner, avfiring av skremselsskudd, utplassering av fremmedelement som fugleskremsel, drager eller ballonger. Erfaring fra tidligere år, samt erfaring fra andre kommuner ser det ikke ut til at disse tiltakene har god virkning over tid. Det er også viktig å flytte på fremmedlegemer for å få best mulig virkning. Bruk av laser og annet form for skremming av fugl må være rettet mot grågås. Og det er viktig å ta hensyn og være forsiktig ved bruk av skremmetiltak i nærheten av naturvernområdet og

fuglefredningsområder, da dette kan påvirke fugler i disse områdene. Laser må ikke peke mot slike områder på grunn av lang rekkevidde av strålen. Smøla kommune er kjent med at mange forskjellige skremmetiltak er utprøvd med ulikt resultat. En ser avtagende effekt etter kort tid. Det er ikke kjent om laser er prøvd ut.

Gjerde/Leplanting

Mål:	Tiltak:
Hindre tilkomst fra vann til attraktive beiteområder.	Planting av tre eller gjerde for å stenge tilkomst fra vannet.

Dette er først og fremst aktuelt i de områdene hvor det er nærliggende vann/sjø. Det vanskeliggjør også innflyvning, samt et hinder for gås med unger å vandre opp til dyrket mark. Grunneiere ser utfordring med at gjessene kommer seg inn på aktuelle områder likevel, da de som flyver og samt før og etter hekking. Arbeidskrevende å holde gjerdene ved like og eventuelt flytte de ved behov.

Skadefelling

Mål:	Tiltak:
Endre adferd og mindre skader på innmark.	Foregår utenom jakttid og hekketid. Søknadspliktig til kommunen og rapporteringskrav.

Forskrift om felling av skadegjørende vilt gir åpning om skadefelling av viltarter som har gjort skade eller som vesentlig reduserer andre viltarter sin reproduksjon. Forskriften gjelder blant annet grågås. Forskriften forutsetter at andre tiltak er prøvd ut før det blir søkt om skadefelling, som bør være siste utvei. Det vært stort antall søknader for skadefelling i kommunen, om enn avtagende de to siste årene. Noe som kan ha ulike årsaker. Skadefelling skal ikke brukes som et tiltak for å redusere bestanden, og ved tillatt tidligjakt skal skadefelling brukes minimalt. En ser her i kommunen at skadefelling er det mest effektive tiltak for å redusere beiteskader og forurensing av arealer. Dette kan ha sammenheng med stor bestand av ørn, hvor da ørnen oppholder seg i områder hvor det er gitt tillatelse for skadefelling.

Figur 6 Kilde: Pixabay

Vilkår for skadefelling

(Jamfør Viltforskriften FOR-2020-04-01-565)

- Skaden er eller kan bli av vesentlig økonomisk betydning.
- Skadeforebyggende tiltak er i rimelig utstrekning forsøkt, vurdert ut fra hvilke verdier som skal beskyttes og kostnadene ved alternative tiltak.
- Uttaket rettes mot skadegjørende individ.
- Uttaket er egnet til å stanse eller vesentlig begrense skadesituasjonen.
- Uttaket ikke truer bestandens overlevelse

Søknad om skadefelling skal fremmes skriftlig. I særlige tilfeller kan beslutningsmyndigheten godta at søknaden fremmes på annen måte. Dersom vilkårene er oppfylt, og det er nødvendig for å stanse eller avverge skade på avling, husdyr, fisk, vann eller annen eiendom, kan kommunen etter søknad gi tillatelse til uttak av bestemte individ.

Etablering av nye friområder/beiteområder

Mål:	Tiltak:
Det er ikke nødvendig å definere friområder for grågås på Smøla med det grunnlag av det finnes mange nok naturlige friområder i tidligjaktperioder; holmer og skjær, verneområder, myrområder etc. Det er her viktig å gjøre de allerede friområdene mer attraktive.	Skal en lykkes med å presse bort gåsa bort fra jorder med gras, korn og grønnsaker og hindre at den slår seg ned i et område, er det viktig at en har friområder der gjessene kan være i fred.

Friområde er også et krav fra Statsforvalteren sin side for å godkjenne av forvaltningsplaner, for tidligjakt om høsten. Det som er viktig her er at områdene blir holdt ved like i form av beiting, gjødsling og eventuelt slått slik at de er attraktive for gåsa. Det kan også være aktuelt med lyngbrenning av øyer slik at det også bidrar til å gjøre disse attraktive for gåsa. Slike friområder bør ligge i nærheten av områder hvor en ikke ønsker gåsa og det er best om de ligger mellom hekke- og beiteområdene. Det er flere gårdsbrukere som har slike områder hvor gjessene kan beite fritt, men det er fortsatt store beiteskader på nærliggende områder. Det er også kostnads- og tidkrevende å holde slike områder ved like over tid.

Jakt/regulering

Mål:	Tiltak:
Sikre rekruttering av jegere, organisering av jakt og godt samarbeid med felles mål mellom grunneiere og jegere. Få en oversikt over felte individer under tidligjakt og ordinær jakt. Utnytte gåsa som en matressurs.	Samarbeid mellom de ulike instansene og aktuelle interesseorganisasjonene i kommunen for å tilrettelegge jakt og praktisk opplæring utover jegerprøven. Det kan også være hensiktsmessig å arrangere gåsjakkurs i samarbeid med Norges Bondelag.

I Norge er det i viltforvaltningen det klare utgangspunktet at en skal regulere bestanden av de jaktbare artene gjennom den ordinære jakta og innafor de lov- og forskriftsbestemte tidene. For gjess har denne praksisen i mange tilfelle og særlig de siste åra vist seg ikke å være tilstrekkelig slik regelverket er pr. d.d. Innen de någjeldende jakttidene er gjessene borte. Gåsa flyr bort tidligere enn før, og de første allerede i midten av juli. Smøla kommune har tidligjakt i oppgitte tidsrom på innmark fra 26. juli.

Jakttider på Smøla

Dager og døgnregulering	Områdeavgrensing
26. og 30. juli, 3. august og 8. august kl. 03.00–10.00	Innmark med maskinell slått og inngjerda beite som blir gjødsla samt 30 m randsoner kring desse. Frå 3. august 2 utmarksområde vist i kart til forvaltningsplan for grågås på Smøla i samsvar med Fylkesmannen si godkjenning av planen i vedtak 20. juni 2017.
28. juli, 1. august, 5. august og 9. august kl. 16.00–22.00	Innmark med maskinell slått og inngjerda beite som blir gjødsla samt 30 m randsoner kring desse. Frå 3. august 2 utmarksområde vist i kart til forvaltningsplan for grågås på Smøla i samsvar med Fylkesmannen si godkjenning av planen i vedtak 20. juni 2017.

Tabell 1

For område der det er forbudt mot jakt i medhold av vern etter naturmangfoldloven eller naturvernloven, må det være gitt dispensasjon fra verneforskriftene for at jakt skal vere lovlig. Det er Statsforvalteren som behandler slike saker.

Endring av avlingstype eller tidspunkt for høsting

Mål:	Tiltak:
Mindre skade på dyrkbar jord og redusere avlingsskader.	Bruke grasblandinger som en vet ikke er like attraktiv for grågåsa, men samtidig gir et godt grovfør.

Grågåsa ser ut til å foretrekke visse planter framfor andre. I forsøk gjort av Planteforsk Tjøtta fagsenter viser det seg at grågåsa foretrekker engsvingel, raigras og timotei framfor hundegras og strandrør. Hundegras blir beita av gåsa, men ikke like hardt som de mer foretrukne engartene. Hundegras har raskere gjenvekst etter beiting enn timotei, engraps og engsvingel. Grågåsa ser og ut til å foretrekke gras med en viss alder og kvalitet, noe som kan påvirkes gjennom tidspunktet for innhøsting. Erfaringsmessig vet vi at skadene fra grågåsa er størst på våren når graset spirer. En annen variant av beiteskader er sekundære beiteskader, som er avføring fra grågåsa og nedtråkking av graset. Dette kan føre til feilgjæring og forringelse av konserveringsprosessen, samt reduserer smakelighet og kvalitet på grovføret. Et visst tap i førmengde må påregnes ved å høste på et ugunstig tidspunkt, men dette kan kompenseres ved bedre andreslåt. Om det har vært gjort forsøk i så måte er ikke kjent for kommunen

Skader/ forurensing på privat og offentlig eiendom

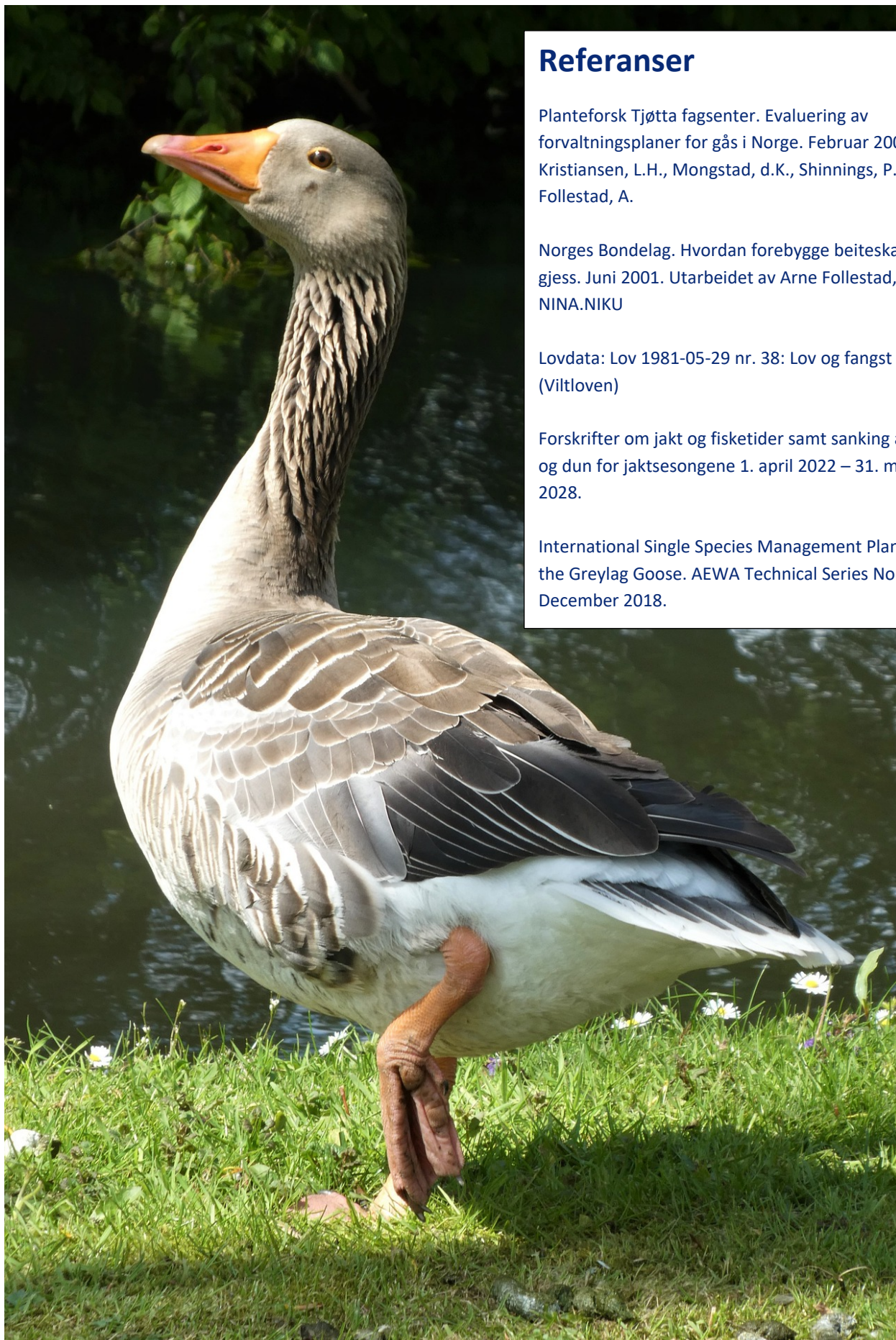
Mål:	Tiltak:
Mindre skade og forurensing.	Endre adferden til grågåsa slik at de ikke trekker inn til bebyggelse og veiforbindelser.

Avføring i hager, veier og lignende oppleves både ugreit og kan være helseskadelig ved berøring. Eksempel på dette kan være områder der barn oppholder seg i et uteområdet i barnehage. Smøla er en øykommune og det må aksepteres at vilt ferdes i nærheten og i bebyggelse innen rimelighetens grenser. En opplever også mye gås og gåsunger i veibanen når de må krysse vei for å komme seg til og fra vann. Dette skaper trafikkfarlige situasjoner.

Prioritere tiltak

Om ingen tiltak blir satt i verk, vil de årlige beiteskadene både på kort og lang sikt bli minst like store som i dag, og mest sannsynlig vil de øke. Årsaken til dette er at grågåsa hekker i kommunen, og bestanden vil etter all sannsynlighet fortsette å øke. Smøla kommune vil prioritere å sette i gang bestandsreducerende tiltak for å få ned bestanden av grågås til et nivå som forvaltningsplanen på sikt kan verne om. I de kommende årene vil det være hensiktsmessig at grunneiere får engasjert ornitologisk forening eller andre fagkyndige og objektive til å stå ansvarlig for å telle og registrere utviklingen av gåsebestanden for evt. senere korreksjon av tiltak.

Kommunen ønsker at bestandsreguleringen av grågåsa i all hovedsak skal skje gjennom ordinær jakt, og med et utvida tidsrom 15 dager før gjeldende jaktstart på høsten. Jakttrykket må og økes i forhold til dagens jakt slik at jakta fullt ut kan redusere skadefelling. Smølakommune er ikke kjent med felte individer for gåsefelling under jakttida fra tidligere år. I tillegg til økt jaktuttak vil og lovlig eggsanking kunne gi en vesentlig reduksjon i bestanden i kommunen. Utover dette bør gårdbrukere/grunneierne aktivt nytte seg av de ulike, omtalte preventive virkemidlene.

Referanser

Planteforsk Tjøtta fagsenter. Evaluering av forvaltningsplaner for gås i Norge. Februar 2005
Kristiansen, L.H., Mongstad, d.K., Shinnings, P. og Follestad, A.

Norges Bondelag. Hvordan forebygge beiteskade av gress. Juni 2001. Utarbeidet av Arne Follestad, NINA.NIKU

Lovdata: Lov 1981-05-29 nr. 38: Lov og fangst av vilt (Viltloven)

Forskrifter om jakt og fisketider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene 1. april 2022 – 31. mars 2028.

International Single Species Management Plan for the Greylag Goose. AEWA Technical Series No. 71. December 2018.

Figur 7 Kilde: Pixabay